

Список використаних джерел

1. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. М. : Прогресс, 1986. 420 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: навч.-метод. посіб. К. : Либідь, 2003. 848 с.
3. Боришевський М. Й. Виховання самоконтролю в поведінці учнів початкових класів. К. : Радянська школа, 1980. 144 с.
4. Джемс У. Психологія. М. : Педагогіка, 1991. 368 с.
5. Заміщак М. І. Психологічні умови становлення моральної самооцінки молодших школярів : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Дрогобич, 2014. 268 с.
6. Кононко О. Л. Чтобы личность состоялась. К. : Рад.шк., 1991. 221 с.
7. Овчарова Р. В. Технологии практического психолога образования. М. : Сфера, 2000. 448 с.
8. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека ; пер. с англ. М. М. Исениной. 2-е изд. М. : Прогресс, 1998. 480 с.
9. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. К. : Академвидав, 2009. 360 с.
10. Эриксон Э. Детство и общество ; [пер. с англ.]. СПб. : Ленато АСТ, Фонд «Университетская книга», 1996. 592 с.

Дмитро Джоза

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОВОЛОДІННІ ПРОФЕСІЙНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ

Однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти є побудова такого процесу навчання, який міг би бути основою формування мотиваційної сфери студентів. Сучасне інформаційне суспільство висуває високі вимоги до майбутнього спеціаліста: уміння нестандартно мислити, знаходити оптимальні рішення, аналізувати, проводити рефлексію власних дій, співвідносити їх з метою діяльності, мати глибокі, стійкі знання та уміння їх застосовувати у професійній діяльності. Цим умінням, знанням, формуванню професійних компетентностей майбутнього фахівця може сприяти високий рівень мотивації навчальної діяльності. Від мотивації залежить, як і в якому напрямку будуть використані різні функціональні здібності майбутнього педагога, пояснюється вибір між різними можливими діями, між різними варіантами сприйняття і отримання інформації з різних джерел; крім того, нею пояснюється інтенсивність та наполегливість у здійсненні обраної діяльності та досягненні результатів.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій та глобальна інформатизація суспільства безумовно породжує зміни в усіх сферах діяльності людини. Такі зміни, у першу чергу, торкнулися процесу набуття знань людиною, появою нових можливостей отримувати інформацію та використовувати її на практиці. Йдеться про появу прогресивних форм та методів навчання, а саме, найбільш затребувану на сьогоднішній день дистанційну форму навчання.

Як відомо, дистанційне навчання покликане допомогти в глобальному освітньому просторі, воно виступає як ефективне доповнення традиційних форм освіти, як засіб часткового вирішення її нагальних проблем [20]. Така форма навчання стає найбільш перспективною та витребуваною оскільки має низку суттєвих переваг перед традиційними формами навчання, і навіть лише використання елементів, чи окремих дистанційних технологій в традиційних формах навчання підвищує продуктивність освітньої діяльності.

Головним елементом будь-якої системи навчання є мотивація та особиста відповідальність людини, яка навчається, – саме ці елементи забезпечують високу результативність освітнього процесу. Однак, говорячи про дистанційне навчання, мотиваційні фактори стають ключовими, відсутність яких ставить під сумнів навіть не результат освітнього процесу, а взагалі можливість розпочати сам процес та дійти до його логічного завершення – отримати диплом, спеціальність, професію і т. ін.

Тобто, мотивація стає найголовнішою рушійною силою в оволодінні професійною компетентністю майбутніх педагогів. Тому, особливо важливим є питання про особливості формування позитивної мотивації студентів до використання дистанційних технологій в оволодінні професійною компетентністю.

Мотиваційний аспект освітнього процесу досліджується і обговорюється у наукових колах як у вітчизняній науці, так і за кордоном. Проте питання особливостей формування позитивної мотивації студентів до використання дистанційних технологій в оволодінні професійною компетентністю досі залишається поза увагою науковців.

Мотивація все ж таки являє собою сукупність факторів та мотивів, які спонукають людину до певних дій з метою отримання бажаного результату. Тобто, мотив є складовою поняття «мотивація», і є тією рушійною силою, яка здатна активізувати і спонукати людину до певних дій.

Якщо йдеться саме про мотивацію до освітнього процесу, слід говорити про низку факторів, які обумовлюють породження мотиву до навчальної активності. У системі навчальних мотивів студентів присутні як внутрішні мотиви навчальної діяльності, так і мотиви, які є зовнішніми по відношенню до навчальної діяльності. Одним з основних завдань викладання у вищій школі є підвищення у структурі мотивів студента

питомої ваги внутрішньої мотивації, змістовно близької до навчальної діяльності [1].

До внутрішніх факторів або мотивів можна віднести бажання, інтереси, прагнення, ідеали, цілі, потреби, звички, тощо. До зовнішніх факторів, відповідно, необхідно відносити ті, які впливають на людину ззовні, без її волі та бажання.

Серед зовнішніх факторів особливе місце займають стереотипи, які склалися у сім'ї та суспільстві. Найбільш розповсюдженим стереотипом – є стереотип щодо необхідності мати вищу освіту, а завдяки цьому бути більш успішним та отримати більш престижну роботу з високою зарплатнею. Цей стереотип у свою чергу, породжує відчуття обов'язку отримати диплом про вищу освіту. Крім того, це може бути такий фактор, як виникнення групових інтересів, коли оточення (друзі, члени родини) мають єдині захоплення, професію, або зацікавленість у певній сфері знань та бажання отримати додаткові знання у цій галузі.

Мотиви стають умовою успішної навчальної діяльності студентів, коли вони відповідають таким вимогам:

- у структурі мотивів переважає, домінує внутрішня мотивація, змістовно пов'язана з навчальною діяльністю;
- навчальні мотиви глибоко усвідомлені і стійкі (сила мотиву);
- навчальні мотиви реально діють, актуалізуються в поведінці, у навчальних діях.

Слід зазначити, що чим більше факторів, зовнішніх та внутрішніх, будуть впливати на людину, тим скоріше формуються мотиви, а відповідно вище буде рівень мотивації та активності.

У свою чергу, розв'язання проблеми особливостей формування позитивної мотивації до використання дистанційних технологій в оволодінні професійною компетентністю вимагає нових підходів. Це у першу чергу пов'язано із самим сприйняттям людиною такої форми навчання та поінформованістю про її специфіку та переваги.

На жаль, протягом багатьох років в Україні не було однозначного уявлення про дистанційне навчання. Причиною тому були різні підходи до його організації у різних закладах освіти. Були (на жаль, це не виняток і в теперішній час) негативні приклади низькопробної реалізації дистанційного навчання. Це вплинуло на сприйняття суспільством такої форми навчання.

Серед основних кроків, які повинен застосувати викладач педагогічного закладу вищої освіти для формування позитивної мотивації до використання дистанційних технологій навчання є:

- стимулювання зацікавленості своїм предметом, обґрунтованість та переконливість у користі тих знань, фактів, навичок, які викладач передає студенту, а саме надання можливості переконатися, що отримані

знання можуть бути успішно застосовані на практиці;

- удосконалення методів і прийомів навчання через застосування дистанційних технологій, наприклад, використання на заняттях відео сюжетів, відвідування віртуальних лабораторій, тощо;

- налагодження якісної взаємодії та стійкого зв'язку між студентом та викладачем, шляхом спільного вирішення проблем, обговорення різних питань, організації дискусій, розгляд різних ситуаційних завдань за допомогою функціоналу платформи дистанційного навчання;

- впровадження ефективної системи контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів (використання тестуючих програм та ін.);

- мотивація особистим прикладом – доброзичливе ставлення, пунктуальність, відповідальне ставлення до роботи, чесність, готовність до вирішення освітніх проблем через систему зворотнього зв'язку у системі дистанційного навчання;

- оперативне реагування на побажання студентів щодо удосконалення курсу або навчальної дисципліни.

Отже, дистанційна освіта представляє роль викладача в новій іпостасі, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій таким чином аби формувати позитивну мотивацію студентів до використання дистанційних технологій в оволодінні професійною компетентністю.

Пошук шляхів формування позитивної мотивації студентів до використання дистанційних технологій в оволодінні професійною компетентністю майбутніх педагогів є актуальною проблемою, яка потребує своєчасного вирішення, оскільки дистанційне навчання стає невід'ємною складовою освітнього процесу у всіх закладах вищої освіти України. На сьогоднішній день існує безліч можливостей та технологій для формування позитивної мотивації до використання дистанційних технологій, однак єдиної універсальної чи найбільш ефективної немає. Досить багато чинників (мотивів, факторів) впливають на бажання та спонукання до здобуття освіти. Однак педагогічні заклади вищої освіти та їхні викладачі повинні докласти максимум зусиль для того, щоб підтримати інтерес, зацікавленість кожного, хто бажає здобути вищу освіту за допомогою дистанційних технологій навчання та досягти намічених цілей.

Список використаних джерел

1. Михайлова, Ю. О. Шляхи підвищення мотивації до використання дистанційних технологій навчання у вищих навчальних закладах системи МВС України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3 (70). С. 234–241.